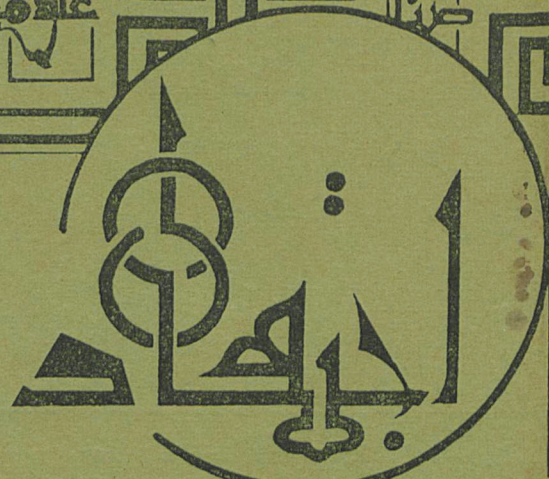




آیده بردفعه ترکیه و فرانسه زجه اولاراق نشر ایدیلیر
 مجموعه عثمانیه واسلامیه در



مندرجات :

هیت تحریریه	اخطار مخصوص
۰۰ ر.	حجاز شومن دوفری
قازانی حاجی احمد	روسیا مسلمان لری
۰۰ ج.	حکمدار و ادبیات
عبدالرحمن بدرخان	روح نسا



جنوره : ۱۹۰۵

نور و عدالت ایسته‌ین یاران وطنك اجتهاده
یازی یازماق ایله اکتفا ایتمه یوب یازیلان شیرلی
اوقوتماق ، ثمره دار ایتك ایچون چالیشاجاقلری
مأمول در.

اجتهادك اداره اموری (مطبعة اجتهاد)
مدیری حسین طوسون بك ده در .
السلام علی من اتبع الهدی



حجاز شومن دوفر خطی

یگر می سکر سنه دن بری تاریخ مایمزه قید اولونان میلیو-
نلرجه سیئات اداره‌ی ، بلایای استبدادی لاقیدانه تلقی
و تماشا ایدن مطبوعات محلیه به سرنامه مقالار اولان
حجاز خطی یکی بر واسطه تبصص ، بش سنه لك بر
آلت زویر اولدی .

خطك بدایت انشاآندن بری كره ارضك هر نقطه-
سندن مقام مقدس حرمتنه آز چوقاعانه كوندریلدی
وی درپی كونه ریلور . تنقید امور ، اعلاى حقیقت
ایچون مؤسس بولونان غزته لرمن كلن نوبوز بیككرجه
ایرلرك سوء استعمالنه اوغرایوب اوغرامادیغنه . خطك
حال حاضريله ملكه مستقبلاً تأمین منافع ایدوب
ایدیمه جكنه والحاصل خطك تقش و تنظیم اموری
مقصیده مؤسس عالی و عادى قومیسـیونرك تعقیب
ایتدكاری خط حركتك شایان تنقید اولوب اولمادیغنه

دائر مع التأسف ایکی کله جك بیله یازامایورلر . فضله
اولاراق ده (محسن آثار سنیة حضرت خلافتناهیدين)
.. (مآثر مبجله جناب ظل الله اعظمیدن) دییه طوتد-
یراراق صافدل ، پاك وجدان خلقی اغفاله یاردم
ایدیورلر . بناءً علیه خطك تاریخیجه انشآت و ترقیا-
تندن صرف نظرله دائره حق و حقیقتده اوصحنه ده
متجلی فقط انظار ملئدن محتفی صفحات مؤمله نك ،
احوال مؤسسه نك اصحاب حیت و وجدانه عرض
و تشریحی جدی و مهم بر وظیفه ملیه در .

مقصدمن خطك دوام انشآتنه تجاوز و تعرض
دكلدر . چونكه بو حال عمران مملكته قارشى استعمال
سلاح اولدیغندن نظرمنده بر جنابت قادار فجیع ،
خیانت درجه سنده شبنعدر ؛ بلکه موضوع بحث
ایدیله جك قومیسـیون ویا هیئتك مسلك متخذینی ، خطایا
و نواقصی و بو یوزدن متولد مضرات و اختلاساتی
خلاصه بوتون مأمورینده کوریلن تسبیب و اهمال ایله
بونرك اسباب حصول وصورت جریانی تصویر ایله به-
رك بیلدیكمز ، دوشوندیكمز اصلاح چاردرلینی
سوبله مكدر .

فقط بوندن اول خط حقننده ، خطك كذكركانه
تصادف ایدن آراضینك احوال طبیعیسیله جغرافیسنه
عائد معلومات مجمله اعطاسی قارئین كرامده ، او اقلیم
حقننده ، بر فكر عمومی تولیدینه خدمت ایده جكندن
دولایى موجب استفاده اولور فكرنده یز .

✱

✱ ✱

خطك آچیقانی — حجاز شومن دو نری طار

خط صنفنه داخل بولوندیغندن آچیقانی بر مترو بش
سپاتیمترو در . (اهمیتی درجه ثانیه ده اولان خطلرله

و معان سنجانه تقريباً بر چاريك مسافه ده بولونان
معان موقفي تشكېل ايدييور . ايشته آلتجي سنه
انشا آنده بولونديغمز حجاز خطك اكال ايدلمش
قسمي بوندن عبارتدر . خطك قسم مذكور اوزرنده
قراي متجاوره محصولي نقليانندن استفاده ايتمكه
باشلاديني كورولمكده ایدی . حتی داهای یاقین زمانره
قادار بو یوزدن خلاف امید حاصلات آلتش ايسه ده
بوندن صوكره کی مقالانزه اساس اولاجاق اسباب
تقيددن (ايشتمه) خصوصاتنك پك از زمان ظرفده
محور لايقندن خروجی منافع خطه پك جدی حتی بلكه
ابدی بر ضربه اضمحلال اورمشدر .



ايشتمه يه ترك ايدیلان بو ۴۶۸ كيلومترهك خط
اوزرنده عارضات طبيعیهك كلياً فقدانی تصور دوغری
اولاماز .

از چوق بويوك كوپرلرك ، ويادوقلرك موجودتی
شایان استكنار دكلسده عمان يوقوشی كيي اك قوتلی
لوقوموتيفلره آنجاق ايكي آرابه جرينه مساعده ایدن
صعب المرور نقطه لرك حقیقه تدقیق ایدیلمه مش اولماسی
سزای تأسفدر . آثار صنایعیه مذكوره نك انشاسنه
مقتضی اولان صودن دولایي اك زیاده زرقا جوارنده
دوچار مشكلات اولونمش و طاش ده بعضاً سكر كيلو-
مترهك بر مسافه دن نقل ایدیلمشدر . لیكن محرك
واغونك (لوقوموتیفك) صرفه مقتضی صو بر احتیاج
موقت اولمادیغندن ولوقوموتیفك كنديسیله برلكد
محتاج بولوندينی صوینی ده كومور كيي طاشیاسی محذور
مهم بولونديغندن خطه پك یاقین طبیعی یاخود ده صنعی
صو مخزنارینه لزوم قطعی آشكار اولمغله بو محذور

عسكری خطی طار خط اولارق یاپیلور .) برنجی
صنف اعتبار اولونان و اساساً احتیاجات تجاریه اوزهرینه
تأسیس ایدیلان كنیش خطلرك آچیقلنی ايسه بر مترو
اللی ساتیمتره در .

خطك طولی — حیفا خطی ایكنجی قسمی
شعبات فنیه سی رئیس مختار بكك ریاستی آلتند تشكیل
ایدیلان بر هیئت فنیه طرفندن بوندن بش سنه اول
یاپیلان بارومتره استكشافنه نظراً خطك طول كاملی
تقريباً ايكي بيك كيلومتره یی متجاوز بولونمش اولدینی
كيي شام شریف ايله مكه مكرمه آراسنده کی تفاضل
ارتفاعه نظراً مسافه نك كفایتی و بناء علیه خطك تمدیدی
امكانی كورولمشدی .

قافله حجاجك تعقیب ایتدیکی و مسلمانلرك حج بولی
تسمیه ایلده کی طریق قدیم هیئت استكشافیه یه استقامت
ثابته و معینه اولارق ویرلمش و هیئت مذكوره سنه
مذكوره قافله حجاجنه ترفیق ایدیلمشدی .

بناءً علیه حجاز خطك بدايت انشا آتی شام شریفك
جهت جنوبیه سنده قدم شریف دنیلان محلدن باشلا-
مشدر . خط اورادن عارضه سز، مزروع، اولدوچه
محصولدار بر منطقه یه كیریور و احوال اراضینك
مساعده سندن مصارفات عظیمه یه میدان قالمایارق
۱۲۳ نجی كيلومتره تصادف ایدن (درعا — Dérâa)
ایستاسیوننه راصل اولویور . درعادن صوكره ینه بر
مدت اراضی مزروعه داخلمده و بناءً علیه محلات
مسكونیه جوار اولارق ایلریله یور ، نهایت زرقا
وادیسینی كپیور ، عمان ایستاسیوننه والحاصل
(قاطرانه — Katrané) و (الحاسه) كيي مراحل
مشهوریه اوغرایارق ۴۶۸ نجی كيلومتره یه تصادف

حد اولسون خط مذکورک طولی اوزرنده و خامت هواشینی ایجاب ایده جک بر سبب اولمادینی کیبی ساری و غیرساری محلی، اقلیمی، موسمی برخسته لق ده یوقدر .

خطک شعباتی : مزیریب شعبه سی - فرانسر

شرکتک (بیروت - شام - مزیریب) خطی ایله التصاق ایتک اوزره درعا ایله مزیریب آراسنه تمدید اولونان اون دورت کیلومترک خط حجاز خطنک برنجی شعبه خطنی تشکیل ایدر . بناء علیه بو صورتله بیروتدن شومن دوفره راکب اولان بر سیاح، حجاز خطنک ختام انشاآتند ، مکّه مکرمیه قادار بولوندینی ترندی محافظه ایده بیله جکدر .

حیفا شعبه سی - درعاندن اعتباراً آلتنجی کیلومتره داخلنده درعا - مزیریب شعبه خطی ایله حیفا یبنی ربط ایدن و درعا - حیفا خطی نامی آلتند یاد اولونان بو خط حجاز شومن دو فرینک ایرکنجی بر شعبه سیدر . حجاز دمیربولنک رسم افتتاحنه کیدن هیئت فیه دن عثمان بک طرفندن اول امرده حیفا - درعا خطنک انشاسی حالنده حجاز خطی مصارفاتجه مبالغ مهمه اقتصاد ایدیه جکنه دائر مطالعات جدیه و واقفانه یی حاوی بر لایحه ویریلمش ایسه ده مرجع عائدنجه نظراهمیته آیینا - مشدی . فقط مع التأسف (بیروت - شام - مزیریب)

فرانسر شرکتنه بیکلرجه ایرا مالزمه انشاییه (رای ، تراورس و سائر) وادرات متحرکه (لوقو موتیف ، واغون) نقلیه اجرتی ویرلدکن صوکره لایحه مذکوره نک درجه اهمیتی تظاهر ایتمش و همان سرعت انشاسی امر اولونمشدر . اراضینک قسم اعظمی حادثات برکنیه محصولی اولان حیفا - درعا خطنده اوقادار صعب المرور

(آرته زی بن) قویولریله مقابله ایدیلیمک ایسته نیلمشدر . خط کبیر اوزرنده اجرا ایدیلان حفريات عیدیه هنوز بر قطعی نتیجه و امید حاصل ایده مه مشدر دینیه - بیلیر . مع مافیه الآن (سونداز) عملیاتنه دوام ایدلمکده و بعضی یرلرده قوتلی امیدلرک بسله نیلمه سنه خدمت ایده جک احوال مساعده کورولمکده در . معاندن ایله - ری بوس بوتون و حقیقه چوله آباق آتیلور دیمکدر . بناء علیه طاشک ققدانیله برابر تموجات ارضیه آثارینک موجودیتی آرا صره انشاسی ضروری بولونان اعمالات صناعیه ایچون لازم اولان طاشک تدارکی خصوصنده بویوک مشکلات حصولی وارد خاطر اولور . لیکن بهتون - Béton [°] انشاآتک کوچوک کوپرولرله منفذله تطبیق و نتایج منوینت بخشاسی احتیاج مذکوری بر درجهیه قدر تحدید آیه مشدر .

احوال هوائییه - (شام - درعا) قسمنده حد تحمل خارجنده درجه حرارت کورولمه مش ایسه ده عمان و معانه دوغری کیدلکجه کولکده ۴۵ سانتیغراد درجه سی تجاوزینه باقبیلرسه ایلریده هیچ اولمازه بو مقدارک ثابت قالا جاغنه شبهه ایدیلمه مکده در .

احوال صحیه - درجه حرارتک شدتیه برابر

[°] بهتون صوکره بیله تشکیل ایدیلان خرجک مختلف نسبتده چاقل طاشلریله و ترجیحاً قیرمه طاشلرله قاریشدریلما سندن حصوله کلیر . خرج ایله طاشک تعبیر صریحیه خرجک مرکبلرندن اولان صوکره جی ایله طاش پارچلرینک نسبتی موقع استعمالنه کوره تحول ایدره . اک کوزل خاصه سی صو دروننده سریع التصلب اولماسیدر . ایشته بو نقطه نظرندن صو انشاآتنده ، صو بولونان تملارده و صورت احضارنده کی سهولتدن دولایی قلیل الاحجار اقالیمده استعمال ایدیلیمکده در . مقاومت طبیعی سی موقع استعمالنه مقتضی شرائطی ابراز ایتکده در .

منبعر داهاکوچوک مقیاسده اولمق اوزره اوتده بریده تصادف ایدیمکده در . خطک اوزرنده بولوندیگی کیی آثار عتیقه سی ایله بر زیارتگاه اجانب اولان مکس خرابه لری ده یکریمی دقیقه مسافه ده در .

جده شعبه سی - یوقاریده سویله دیگمز هیئت استکشافیه نیک نتیجه تدقیقاتنده طولی تقریباً ۱۲۰ کیلو- متریه بالغ اولان جده - مکه شعبه سنک عسکری ، اقتصادی ، تجاری لزوم انشاسنه عائد اربابی طرفندن سبق ایدن سنین عدیده مساعیسی اولاراق شعبه مذکورده نیک تأسیسی مقرون مساعده اولمش ایسه ده هنوز تشبثات فعلیه سی کورولمه مکده در .

فی الحقیقه حجاجک اکثرینه بحراً سیاحت داهاک موافق و مساعد دوشه بیله جکندن دولای کله جک بیکلرجه حجاجک عزیمت و عودتدن قازانیلاجق پارادن صرف نظر ایدیلسه بیله مکه مکرمه نیک شومن- دوفرله ساحله ربطی صورتیه حصوله کله جک منافع و عمرانک ، رفاه و تجارتک اتساع و ازدیادینه دائر اجاله قلم فضله در .

عقبه شعبه سی - جده شعبه سی قادر تجارت ، سیاست حائز اهمیت اولان بو شعبه نیک انشاسنه هنوز قطعاً مساعده ایدیلمه مکده در .

یعن اغتشاش حاضری مناسبیه سوقيات عسکریده کورولن نقصان و مشکلات مدبرین حکومت ایچون کوزل بر درس عبرت و انتباه اولمشدر امیدنده یز .

مصابحه مزه ختام ویرمزدن اول شوراسنی بر دها تکرار ایدم که : کدرکاهک صورت تعیننه ، انشاآتک طرز اداره سنه ، خطک ختام بولمش اولان قسمنک ایشلمه نقائصنه والحاصل خصوصات مذکوره ده علاقه

نقطه نره تصادف ایدیلیر که اک جوال ذکالر بیله خطه مهم بر ضرر تولید ایتیمکسزین آلتندن چیقامایور !

بالخاصه صماخ اوواسیله تل الشهاب قریه سی آراسنده یارموغ وادیسنک ایقاع ایتمش اولدیگی تخریبات بطیه جداً شایان مطالعه در .

یارموق دره سنک صاغ و صول ساحل لرینی دراغوش ایدهرک زیقزاقلر تشکیل ایدن کدرکاه ایچون ، عوارض شدید سنه ، هیلانلرینه ، فاله زلرینه رغماً مذکور دره نیک بر سهولت بخش ایتدیگی ادعا اولونابیلیر .

طولی یوز الی ایکی کیلومتره اولان بو شعبه نیک اراضی سی وخامت هواسیله مشهور اولان الی ، آلتمش کیلومتره سی استثنا اولونورسه منبت ، محصولدار بر حالده در . دور انشا آنده بولونان قسم مذکور اوزرنده آلتیسی دیمیر اولمق اوزره یکریمی یی متجاوز جسور مهمه موجود در که آتی دیمیر کورودن ایکیمی الیشیر دیگر دوردی ده یوز اوزر مترو آچیقلغنده و وسطی اولاراق اون سکرر متره ارتفاعنده در .

بوندن باشقا اک بویوکنک طولی ۲۳۰ اک کوچوکنک ۷۸ اولمق اوزره یدی عددده تونل انشا ایدیلمکده در . بیسان ، صماخ خط مذکورک درجه ثانیه ایستاسیو- لرندن در . خطک همان هر نقطه سی جوارنده جریان ایدن دره لر صویه ، لاو ، بازالت و غرایت طبقه لری طاشه اولان احتیاجی کلیاً برطرف ایتمشدر .

[الحمه - El-Hammé] منبع لری (اک صیجانی ۵۵

اک صوئوخی ۳۳ سانتیغراد درجه سنده بولونان کوکردلی معدن صولیدر که یوقاریده بالمناصبه عرض ایتدیگمز الی آلتمش کیلومتره نیک وخامت هوایه سنه خدمت ایدن اسبابک باشلوجه لرندن در . چونکه بو کیی کوکردلی

محکمه‌یه علمادن بر مفتی و اوج قاضی تعیین ایدیلهرک مسلمان‌لر بیننده واقع اولاجاق مسائلک حلی و مساجد و مدارسک نظارت و اداره‌سی و نکاح و طلاق و تقسیم ترکه مثللو دعوالری‌نک فصل و تدقیق خصوصلری‌نک بو محکمه‌یه عائدیتی و مفتینک مقامی رئیس‌العلماء اولمق حسبیه دیگر اوج قاضی ایله برابر قزان مسلمان‌لری‌نک رأی و قراریه علمای اسلامیه‌دن انتخابی قانون دولت اقضاسندن بولونمشیدی .

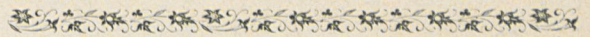
ثانیاً : صحراوی قیرغیز و قازاق طائفه‌لری میاننده دین مبین اسلام تعلیم ایتک اوزره مسلمان علماسندن معاملر کونده‌رلمه‌سی حقنده (۱۷۹۲) سنه‌سندن بر فرمان صادر اولمشدی . بخارا و خیوه جهتلرندن کله ریک سبریا قطعه‌سندن اقامت ایدن مسلمان‌لره ده‌ا واسع امتیازات و یریلهرک نفوس و تجارت و یرکولری تکلیف اولونماياجقدیر .

ثالثاً : قریم مسلمان‌لری ایچون دخی آیرجه بر محکمه شرعیه کشاد اولوناراق امور دینه‌لری‌نک رؤیتی و اوقاف لری‌نک اداره‌سیله وارداتنک منافع ملتیه و مکاتب و مدا رسه صرفی محکمه مذکوره‌یه تودیع اولونمشدی . قریم عساکر اسلامیه‌سی آیرجه بر (اسقادران) تشکیل ایله یالکز قریم شبه‌جزیره‌سندن استخدام ارلونوب روسیانک ایالات سائره‌سنه کوندیرلمه‌یه‌جک و کندیلرینه مخصوص اماملری بولوناجقدی .

رابعاً : عموم روسیا ممالکننده بولونان مسلمان‌لرک آیین روحانیلری سربست اولوب حقوقده روسلر ایله مساوی بولوناجقدی بوراده آتجاق بر قاجی تعداد اولو- نان حقوق اسلامیه حسن محافظه ایدیللمش اولسه‌یدی البته بوکا مقابله مسلمان‌لر بعدما کمال صداقتله حکومه

دار اولان قومیسوئلرله مأمورین سائرهنک عدم اهتیا- مدن متولد مضرات و اختلاساته دایر مطالعاتی صره- سیله منتظماً مستقل مقاله‌لر صورتنده انظار قارئینه وضع ایده‌جکیز .

ح . ر .



روسیا مسلمان‌لری

روسیاده‌کی مسلمان‌لرک، روس حکومتی طرفندن کوردوکلری تعدیاتی حاکی اوزون بر لایحه آلدق که بعض فقره‌لری بروجه زیر درج ایدیورز :

هرکسک حریت افکاردن استفاده ایتدیکی زمانده روسیا مسلمان‌لری بو حریتدن بیچون محروم اولسونلر! روسیه مسلمان‌لری‌نک هر نوع حقوقی ضایع اولمش در . و بر طرفندنده اولمقده در . روسیا مسلمان‌لری‌نک امور روحانیلری‌نک رؤیتی و اوقاف‌لری‌نک اداره‌سی ایچون وقتیه خصوصی دائرهلر آچیللمش و کندیلرینه بر چو- ق امتیازلر و یریللمشکن بوکون روسیه حکومتنک بکرمنجی عصرک مدنیت حاضره‌سی خلافتده اولاراق کوندن کونه استبدادی آرتیرمقده و حقوق اسلامیه‌ی محو و پایمال ایلمکده در . بناء علیه مسلمان‌لرک ضایع اولان حقوقندن بعضیلری بروجه آتی بیان و تعداد اولونور :

اولا : ائمپراطوریه ائکینجی « قاترینا » زماننده (۱۷۸۷) سنه‌سندن مسلمان‌لرک امور روحانیلری‌نک رؤیت و اداره‌سی و شرعشریفله حکم و قضایی ایچون (اوقاف) بلده‌سندن بر محکمه شرعیه کشاد اولونمش و بر